Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган «СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

62 (6503) | ШИНАРИН, 25 МАЙ, 1971 | Мах 2 кап. | Газета арадаьл 1923 шера деиз

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ЛОАРХIАМЕ ДЕКХАР

КПСС XXIV съезда материалаш берригача нехь хlайовзийтарца а уж кхочушъяра къахьегамхой сарцагlбахарца а дувзденна доккхий декхараш латт культуро-светучрежденешта хьалхашка.

Вай республике дукха а ну бехктокхамеча декхарех дика лоархlаю культура учрежденей коллективаш. Масала, хьажаргда вай Ведена района Элистанжера культура Цlа. Цига дика кийчъяьй Кирова цlерагlча колхоза а ерригача района а социалистически декхарех йола «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъергъяь» яха стендаш. Иньха теркам тlоагlа тlаозаш я «1971—1975 шерашка мишта дегlабоагlаргба Кирова цlерагlча колхоза боахам» яха стенд а. Цул совгlа, культура Шен коллективо КПСС XXIV съезда решенеш дlайовзийт. юрткарча вайнаьха кхалнаха юкъе, дика духьал, хьалха латта опыт дlайовзийтара балхаш лу.

Хlара дениа, балхех мукъа йолча хана дукха нах гулуу культура Цlагlа. Цига ю тематически сайренаш, кест-кеста лекцеш еш тайп-тайпарча темаех беседаш ю. Дукха къахьег культура Шен коллективо парте дош нахага дlакхоачадара, юртбоахама къахьегамхошка культурно садаlийтара. Культура Шен агитбригада шийн сакъердама программа дlа на йоалийташ цхьанкха а производственни участок йоагlаш Кирова цlерагlча колхозе.

Шоашта хьалхашка латтача декхарех дика лоархlабу Сунженски района Ассиновски культура Шен болхлой а. Съезда решенеш юкъедаш тематически сайренаш ю цар. Съезда хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара района колхозашка де лерхlара белгалдаьчох дувцаш плакаташ, стендаш, диаграммаш кийчъяьй бригадашкей фермашкей, гойтара агитаци вlаштlехьаьккхай. Хlаьта парта XXIV съезда решенеш мишта кхоачашъю дувцаш беседаш ю, лекцеш еш. Ассиновски культура Шен агитбригада кест-кеста хул района колхозий къахьегамхой болча.

Цу тайппара дика вlаштlехьбаьккхаб культпросветучреждений болх Наурски, Малгlбека районий цхьаццайолча клубашка, культура Цlеношка.

Бакъда массанахьа а дац тlулакх иштта дика. Цхьайолча культура учрежденашка леррттlа вlаштlехьбаьккхабац нiслагlа пятилетка кхоачашъяра лържача социалистически яхье хьалха латтаний опыт дlайоаржаяра. КПСС XXIV съезда решенешта пропаганда ера болх. Къахьегамхошта съезда материалаш хlайовзийташ сайренаш яц, асала я гойтара агитаци, къахьегамхошта, бахача наха хаддаза культурни гlулакх дац. Хьаьцаргъа вай Невсарен район. Бурокlазарча, Яндерерча, Гlалье - Коара клубашка геттара асала бу болх. Цу юртий ис полвомаша тlо дац клубашта. Царгара доагlар хьадехац. Цудухьа цу клубашка тематически сайренаш, устии журналаш, диспуташ чакхъяхара, гойтара агитаци вlаштlехьаьккхара хlама дац. Кхы дикагlа латтац художественни самодеятельность вlаштlехьаьккхара гlулакх а.

Волча хьала тlа я цу района цхьайолча кхыча юртий клубаш а. Масала, Пидарерча клубе гойтара агитаци художественни самодеятельности йоацаш я. Бергхоцца цхьанкха а тайпара кхетама болх бац, школашца бувзам лоаттабац.

Леррттlа вlаштlехьбаьккхабац из болх Шаьла, Гудермеса, Сунжески районашкарча цхьайолча культпросветучрежденешка а. Шекхаштта тоаде хьаь ма тlулакх.

Культура учрежденей керттера декхар да хlана фермашка, бригадашка съезда решенешта пропаганда яр. Ньаха бlарг тlесттаргболча чъалтоа хьаь дика кийчдаь стендаш, плакаташ, лозунгаш. Нах бахача моттигашка, производства хlара участие лекцеш, беседаш е еза. Съезда решенеш наха дlайовзийтара, уж тоаденца кхоачашъе къахьегамхой сарцагlбахара, социалистически декхараш кхоачашдеча хараглайнареш дlакхайкадара, наха культурни гlулакх дара ерригача денагlйолча фошнех пайда эца беза культпросветучреждений болхлошка.

Дукха торенаш я агитбригадий а. Цар программашта юкъе хила еза хlоарга чулоацам бола лекцеш, самодеятельни артистий концерташ. Цар болх тlабераба хила беза хlара сага съезда решенеш шерра дlайовзийтара, ахе шера план хьанал хьалха кхоачашъе уж сарцагlбахара, яржача яхье шийшийн моттиг лаха хlара къахьегамхочунна тlодара.

Наха юкъе беча балха йоза юххьанцарча партийни организацей гlоначаш я культпросветучрежденеш. Цудухьа даим цар балхага бlарглокхаш, эшачча новкъостал деш, лостам лун хила еза партийни комитеташ, партийни организацеш. Культурно - просветительни болх тоабара юкъеоза еш профсоюзни комсомольски организацеш.

«Парте планаш—тха планаш!» яхача девизагlа болх бу хlана вай республика къахьегамхоша. Долче, республика культура учрежденей сий дола декхар да, ерригача фермаех биаза пайда а эцаш, парте белгалдаь декхараш наха дlадовзийтар а уж кхоачашдара беррига къахьегамхой сарцагlбахар а.

ЛаьрхIачул совгIа — 25 эзар тонн

Нетyлеена хьалхарча шера план хьанал дукха хьалха кхоачашъяра ноккхачашен Октябрьски революце орден долача «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахошен хlайоаль патриотически инициатива дог раьза хиина хьалхальцай «Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Шоай тероношка а хьеха верда социалистически декхараш тlаийцад цар. Мехкдаьттен гали нахкара ухх шера план хьанал дукха хьалха кхоачашъеш планал совгlа дакха лерхlа «Іаьржа доша» 25 эзар тонни, газа 1 миллион совгlа куби-чески метри я. Хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген дlабода нах дехбара в планал совгlа продукцена реализаци яра в чотах. Пачхахьалкхенна планал совгlа 150 эзар сом пайда бе доша декхархаш мехкдаьттахоша. Къахьегама оссарле 0,5 процент дакхъергъя. Дукхьал ухх шера кхоа херхlа электроэнерги 400 эзар киловатт сахьат да. Уж декхараш кхоачашдеча хьнаре дакъа а лоацаш, мехкдаьттен гали йоаккхача управлене рационализатораша кийчъяь производствана юкъе хьергъя 46 эзар сом пайда бергбола рационализаторски предложенеш. Планал лаьрхlачул совгlа капитальни ремонт ергъя шиш мехкдаьтта скважинаша. Цахаддаш шефски новкъостал дергда шоаш шефал деча Кирова цlерагlча колхозе.

Социалистически декхараш «Сунжанефть» НГДУ болхлой собранен дийца а дийца массеза раьза а хиина тlаийцад.

БЕХКТОКХАМЕ ДЕНОШ

Урус-Мартана района «Гойтински» совхоза кхаш леладераша ухх шера 2000 гектара тlа гурахь дийна алат. 400 гектара тlа наьтан 525 силосни лаьрхlа йийна хьажкlаш, 420 гектара тlара шекара свекла лелае езаш ба. Лакхаде цар ухх шера тlаийна социалистически декхараш а. Иштта хаиа 26 йолча хlара гектара тlара шекара лаьрхlача 31 центнер хьажкlаш, 24 центнер кlа чуда лерхl цар.

Уж декхараш кхоачашдара дlадахача шера гурахь дешъ лаьрхlа йолаш ба совхоза къахьегамхой. 420 тонн минеральни 3607 тонн органически удобренеш а йоахаш бlаьсти ю культураш дlае къоастадаь хиина деррига лаьтта лехар. Хlаьта бlаьстан юкъе тlоадал дlакъайлар. Оасар тlадаьтча мекха в баьккха, планировка я лаьтта ниедир, культураш дlаелехьа тlехьара культиваци чакхйоаккхаш кхы а 1718 центнер минеральни удобренеш йиъла дlайийра еррига культураш. Уж дlайийначул тlехьагlа лаьттанцара тlоадал дlакъайлар.

Къаьстта дика чакхдаьхар уж балхаш Ленина орден долача Зелимханов Ведас кулгалдеча № 2 йолча коммунистически къахьегама бригада болхлоша. Цудухьа дика тlо а ялна лакхлуш йоагlа юртбоахама культураш.

Хlана беррига низ тlобахийта кхашка къахьегаш ба бригада механизатораш.

— Дика тlаьхьнай гурахь е бlаьсти а дlайийна еррига культураш. Цхьабакъда хlана церна эша гlулакх на дой дов мег кхаш лелаадераше хьийта къа. Цудухьа мамотта дукхагlа хий дахьа, оасарех дlейийбача культураштa зе дача хlаманген дукхьала молхаш тоха еза, — йоах совхоза керттерча агронома Маниаев Iадиана.

Гурахь дlадийнача клата химически оасар даь чакхбаьккхаб кхаш леладераш. Хlаьта шекаре свекла йолча 420 гектара тlа кхашке «лошка» яхача лазара духьала дохьам текад цар. Хlана дийнахь а бус а на сопийташ ДДН-45 маркех йолча догlан хьесапе хий деттача установкашца шии системагlа хий тохаш ба боахама механизатораш. 1225 гектар лаьтта да совхозе хий дуллаш. Цох ши бlаь гектар мара йоцаш хий на дуллаш. Хий диллачул тlехьагlа лаьттан тlахула чкъор доладара тlоадал дlакъовлара, йоархlеш дlадахара культиваци чакхйоехаш механизаторашта бlаьсти культураш дlайийначул кхашка. Хlанале ше бlаь гектара культиваци яь баьнаб уж.

Механизаторашта юкъе къаьстта дика болх беш ба шоллагlча бригадера тракторист вежарий Закриевгlар Iусьмии Хьасмии. Шоай сменни заданеш 150—160 процент кхоачаш на еш дlадахийтар цар.

Иштта хьнаре къахьег шоллагlча бригадана юкъейоагlача звено кулгалхоко, вай республика Лакхехьарча Совета депутата механизатора Исраилова Халимата а, Арсамирзоев Абдул-Вахlида а.

Кхашка балхаш дешашехь а механизатораша кийчъю юртбоахама культураш чуэца техника а. Еррига комбайнаш, косилкаш кийчача хьаь араяха йиш я.

Де дезаш дукха балхаш да баьцадаараш кхедерий а. 80 гектара тlа помидораш, нарсаш, кабуц кхее еаш ба уж ухх шера. Уж дикка тlаьхьнай. Хlана беррига теркам оасар дара тlобахийта къахьегаш ба баьцадараш кхедераш. Шоай кхашка оасар даь ьылай СССР Лакхехьарча Совета депутата Шамилева Зиной звено.

Ухх денощка ялташ а баьцадараш а хьуйкъеде гlертащ иштта къахьегаш ба «Гойтински» совхоза къахьегамхой.

Х. МАГОМЕДОВ.

ХАЛКЪО ХАРЖА ОТТАБАЬРАШ

Дукха харжерий гулбенашбар ухх денощка Наурски районни культура Цlагlа. Уж йоалабар № 580 йолча Наурски харжамий округе гlолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат наьча «Советская Россия» яхача совхозан долеча совхоза бригадирна Писковацкая Зинаида Сергеевнаца вlашагlкхета.

Доверенни болча наха хоадамбоаш дийнар депутаталла оттаьча кандидата биографехи цул къахьегама накъахи. Нес. Писковацкая кулгалду кевсий бригада шоай совхозе иеттах ерригача Наурски районе лакха хьоккааш декхарех белгальнийца я.

Доверении болча наха шоаш тlахьийхар 13 нипе Писковацкая Зинаида Сергеевна РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжаре кхам тасса.

Цул тlехьагlа харжархошо кандидата накаааш тlааш къайсаьаш дар укхаза.

Собрана чакхйоалаш нитта шийн сий дерах харжархоша дог тlаде бераал кьяр нах. Писковацкая.

* * *

№ 581 йолча Урус-Мартановски харжама округе чубоагlача предприятий, совхозий, учреждений къахьегамхой вlашагlкхийттар районни культура Цlагlа шоаш цу округе гlолла депутаталла харжа кандидат наьча КПСС Нохч-Гlалгlай обкома шоллагlча секретара Вахаев Сосай Рамзана.

Трибуна тlа бувлаш къамаьла дахча доверении болча наха белгалдаьккхар нах. Вахаева духьала хама деш республика советски партийни организацена къахьегама. Шоай кандидата депутатски декхараш тоаденне кхоачашдергхиларах дог тайна болга хьахлайнадир цар.

Шоай къахьегама в вахара хьаштах тоадергах дола дукха накъаош тайлар харжархоша кандидата.

Гулбенкараша дахак хиина тlоерараш а деттаз тlайнеш трибуна тlа ваьнна Р. В. Вахаев. Харжархой иштта шийх тешаш бенна хилярах чlоагlа баркал оал цо гулбенараша. Цо даш лу царна халкъа гlулакха шийн низ кхоберг цо хиларах.

* * *

Массеза баь харжарие гулбенашбар ухх денощка Ножай-Юрта районни культура Цlагlа № 582 йолча Шалински харжамий округе гlолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттаьча Нохч-Гlалгlай филармони артистана Эсамбаев Iалайкуятано Махьмудаца вlашагlкхета.

Чlоагlа шоай кандидата тешаш бевзий цуо талантах дукха дешаш шоай хилар хьагойташ дар доверенни болча наха укхаза дийцар нах. Эсамбаев дерригача дуне а вай мехка а артистий конкурсай лауреат ва. Вай дукхача советски автономни республикай халкъа артист яха цlе еннай кунна, Къахьегама Цlеча Байрака орден еннай кунна.

Кандидата накаааш делар харжархоша. Цул тlехьагlа къамаьла даьча нах. Эсамбаева гулбенараша тешаш белар харжархой накааш кхоачашдара цо шие кхоберг на хилярех, халкъа хьоштах кхоачашдеча яггара сайцоаламегlа дола гlулакх цо лерхlанга.

ФОТОРЕПОРТАЖ

«ДОШО ХЬОАСА»

Наурски района «Терски» совхоз дукхахча довкъоех детта болаш ба, хlаьта цул эггара лоархlаметlа дола дакъа—хьайбаш леладер. Къаьстта дукха да совхозе жа — 54 эзар. Хlана лоархlаме хьаштlаттай совхозе — жа лаьрга белабеннаб. Планагlа пачхьалкхена 250 тонн тха дlадала дезаш я совхоза коллектив, хlаьта-на укхаза дукхха а дукхагlа доха лерхl — 270 тонн.

Мишта вlаштlехьбаьккхаб укхаза жа лоргарий болх, фу ду хьадаькха тха деррига а пачхьалкхента дlакхачийтара?

...«Терски» совхоза шоллагlа отделени. Укхаза леррига я 14 Іух да, вешта аьлча 12700 устагlа ба ларга бехар. Отделене управляющи волча Калоев Iусмана Аслангаре тхона душ: жа лаьрга тха доладенна кхоалагlа ди да, тахан лоргар кхоалагlа Іул да. Хlара дешка 740 устагlа бола Іух ларга вlаштlехьдоал тха. Беррига а 18 сег ва жа лоргаш.

Лоархlаме декхараш да отделене коллективана хьалхашка даттарешь. Планагlа хlара устагlана тlеръ 4,8 килограмм тха дакха деза, хlаьта тlаийнача социалистически декхарашка хьежача иза а дукхагlа — 5 килограмм. Шоай дош кхоачашде вlаштlехьдаргда хьана хет укхазарча къахьегамхошта, Мичара бенаб цо тешам?

Хоаш ма дарра Октябрьски революце орден долеча «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша вай республика къахьегамхошка кхайкарал даьд нiслагlча пятилетка хьалхара шу къахьегама тlаламашта чакхдаьккхара тlахьехаш. Дегаш раьза а долаш тlеийцад цу кхайкарал шоллагlча отделене къахьегамхоша. Жа ларга дlадахалехьа укхаза хьайийлла партийни собрани хилар. Коммунисташа а, парте боацараша а белгалдир цига дикача хьадашке жа Iенгара дахар, царна тоъал доакъар хиналга. Цудухьа, нагахьа санна дlадахача шера пачхьалкхента дейна дукхагlа дола тха шоллагlча классах хиннадале, ухх шера из цхьоалагlча классах хила дезаш да. Иштта цу собране оттайир жа лаьрга график, дlайовзийтар социалистически яхья бокъонаш. Грозненски мехкдаьттахоша даь кхайкарал хьал а лаьца планагlа 22 дийнахь бе беза болх, 18 дийнахь йистебаккха лаьрхlад укхаза.

Отделене жа лорга пунит. Кlир теза, басар хьокха, эшаш дола [illegible]

...яц, царга кара хlана ерайтаи? Массане а цу метедах жа лоргаро из бехктокхаме кампани 10—12 дийнахь чакхъяккха вlаштlехьа не доргдарий.

Говзал лакха йолаш ба укхазара кхыбола болхлой а. Массеха шера жа лоргаш ба Кубачев Iадиал, Умарова Зара, Демилханова Шура, Подобреева Мария. Нормата хьежача 27 устагlа ларга безача цар хlаране дийнахь 50—60 устагlа лорг.

Хоаш да мел лоархlаме да хьадаьккхача тхана нийса классировка яр. Цудухьа из бехктокхаме декхар кхоачашде укхаза оттадий дукхача шорашка цу балха тlа йола Карпова Надежда. Шийн болх барал совгlа, шийна гlо деш болча Дергизова Ялийна, Демилханова Хlинжана дlайовзийт цо шийн говзал, царех классировщикаш бе гlерт. — Классировщика бола дукха хlама хе дезаш болх бац аьна хета тарлу, — йоах Н. Карпова, — бакъда, из гlулакх на довзар из кхоачашде дlаоттаечча цо совхоза а, пачхьалкхена а во де тарлу. Бакъда, Ялен Хlинжани тlадоагlача шера хийца из болх бе хоаш хургба.

Къахьегама оасарле лакха болаш къахьег укхаза тхах тюкаш еча Кубачева Набихьата, Хабиева Арльамата, Магомаев Махьмуда, тха оаш йолча Ткачук Валентинас, маркировщика Хамбулатов Рамзана, кхычар.

Тхо укхаза долаш чакхдаьлер балхе ди. Жа лоргараша хlана дуаше а, отделене бухгалтер йолча Ткачук Валентинас балхе кхогаш йир. Цул тlехьагlа жа лоргача пунктана юкъе доаллача хьоккханий Доска тlа уж дlаязъеттар В. Ткачукц А. Калоеви. Гучадаьлар дlадахача денощка, хьалхара моттиг Гунашев Сулейма яьккхалга. Берригаш раьзе а болаш цунна дlалу «Социалистически яхье хьалха ваьлачов» яьиа тlаяадаь цlе вымпел. Велгалбоаккх шоллагlа моттиг яьккха Подобреева Марьям кхоалагlа моттиг яьккха Кубачев Iадиали.

Хьоккхамий Доска тlа хьежача хlара жа лоргархочо хоертда ше масса устагlа лергаб, цох шийна мел ахча «хургда» — цу гlулакхо болхлой къахьегама оасарле лакхъю. Дика вlаштlехьаьккхай укхаза гойтара агитаци. Укхаза хьалтеха доаллача плакато хоам бу планагlа отделени пачхьалкхента 60 тонни 275 килограмм тха [illegible] ... 1969 шера Краснодаре хиначча жа лоргарий яхье хьалхара моттиг яьккхар говзача специалиста.

• Иштта белгалвоал на ухх денощка а. Нагахьа санна кхыболча жа лоргараше дийнахь эггара дукхагlа лоргачо 60—70 устагlа лорге С. Гунашева 100 устагlа лорг. Из толам бакха цун вlаштlехьдоал жа лоргара прогрессивни оренбургски метод йиаза карераярах. Цхьабакъда, отделене кулгалхоша тхона жоп на ... душ ухьа хеттар дисар. Иштта пайдане, дика йола из метод кхача жа лоргархошта дlа хlана йовзийтаяц, ... хоаш довр 5 тонн тха да, вешта аьлча 20 эзар сом за хул белхама.

Из дика кхета а даш, къахьегамв оасарле лакхъенна, дика кхехьег «Терски» совхоза жа лоргараша.

А. ГАДАБОРШЕВ.

СУРТА ТlА: (лакхахьа), отделене дикагlа бола жа лоргараш С. Гунашев, У. Заналиев, З. Умарова, П. Подобреева, А. Кубачев, Ш. Демилханова, (лохахьа) маркировщик Р. Хамбулатов.

С. Хакиева сурташ.

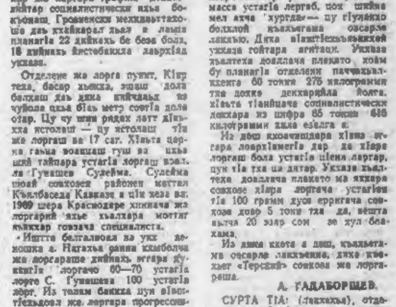

ИТОГОВИ ЗАНЯТЕШ ДИКА ЧАКХЪЯХА

МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА УНИВЕРСИТЕТЕ ДЕШАРАШ

Экзаменаш дика дlатенар КПСС Грозненски горкомарча марксизма-ленинизма сайрийнарча университета Гудермесски отделене партийно-боахама актива факультета кхоалагlча, тlехьарча, курсе деша багlараш. Царех дукхха а дукхагlа бараша цlенхаштта къахьийгад тайп-тайпарча темах йола рефераташ язъяра.

Первоисточникаш бокъонца Iомаяро, литератураех пайда эца, тема кlоарга кхетаро В. М. Писъменовна, «Гудермесмежрайгаз» треста управляющена, В. А. Вареласа, № 1 йолча юкъерча школа директора, Л. Х. Чтиева, ... [illegible] ... Г. А. Кучинскаяне Н. П. Полестеевен, ... [illegible] ... Гудермесски филиала преподавателашта, Н. И. Нестеренкона, городской юридически консульта...

адвоката новкъостал даьд философех «тlехдика» балхаш яза.

Деша баьгlачар моттагерча материалех пайда а эцаш дика чулоацам болаш йола рефераташ язъьй промышленноста экономиках. Чlоагlа лоархlаме бе тlехдика а лаьрхlа тlаийна Г. А. Кучинскаяс язбь «Капитальни вложенеш эффективность а кхоам доах ... [illegible] ... ехьарап цо ю ... [illegible] ... кха болх.

Кхоалагlа курс чакхйоаккхараша социализма политически экономех тlехьара экзамен дlаелар 20 мае. Марксизма-ленинизма сайрийнара университет йистейоаккхаш барех дукхагlчар шига а ... [illegible]

А. СУМКИН.

МАССАНЕ ДАКЪА А ЛОАЦАШ

Ухх денощка итогови занятеш хилар. Нохч-Гlалгlай гlишлоштъеча управлене производственно-технологически комплектацие юкхьарча парторганизаце шоллагlча шера дешара «Политически экономе» кружокъ.

Тха партийни организаци башха йоккха яц — цун мугlарашта юкъе ва КПСС 41 члени парте членалла цхьа кандидати. Царех 12 сег политически экономе кружоке дешаш вар. Хlаьта образоване боахам экономика проблемаш Iомаяро ... [illegible] ... ш, комсомольцаш, общественникаш текущи политика кружокашка дешаш бар. Управлене коммунисташа цlенкхашта тlайозийтар занятеш кийчъяра, марксизма-ленинизма первоисточникех пайда а эцаш. КПСС Заводской райкомо могадарех 12 апреле занятеш йир парте XXIV съезда материалаш Iомаяра.

Дешара шера а итогови занятешка а шоаш экономика проблемаш кхетаеш а В. И. Ленина балхаш кlоаргга довзаш а хилар мухьаьнар коммунисташ — нах. П. М. Чучина, Б. М. Мостовая, В. К. Колошницева, Л. П. Батаева, Ф. И. Викторова, дукхача кхычар.

Цу коммунисташа болхлошта хьалхашка выступленеш яьй парте XXIV съезда решенешта 1971—1975 шерашкa СССР халкъа боахам дегlабоалабере цхьа шера ... [illegible] ... дlайовзийташ. Итогови занятешка коммунисташа дийцар дешара вагlача хlаране занята темана конспект оттаяьза а итогови занятешка хала бlарчача дешара шера шоаш хьайтайча кхы хоам хургболаш уж йоазош дlатегlаяза а дlаста хилар.

Шеко яц, УПТК партийни организаце партийни образоване система ерригача звеньяшка дешар дика чакхдоаккхаргхилара.

Х. КОСТОЕВ,
Нохч-Гlалгlай гlишлоштъера управлене «Гроэстройкомплект» цехтора инженер, пропагандист.

ДОТТАГIАЛА БОККХА НИЗ

МАХАЧКАЛА. Шу хьалхагlа Дагестане мехк агарах хиина [illegible] ...

[illegible]

... дахь мехкарча 75 вузен техникумен студенчески отрядашта.

... [illegible]

А. ПУТЕРБРОТ. (ТАСС).

СОВЕТАШКА—ХАЛКЪА ДИКАГIБОЛА ВИКАЛАШ

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советe деча хоржамашта йолча округной хоржамий комиссешка

(Чаккхбалар. Долалур № 61 йолча газета тIе.)

[illegible] Алсобика Ослан, 1918 шере вина, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председателан заместитель, КПСС член, город Грозне вах, оттаньа «Орджоникидзевский» совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № [illegible] йолча Закан-Юрта хоржама округе гIолла.

Саламова Iаддалкалима Роза, 1927 шера йиъ, Нохч - ГIалгIай АССР халкъа тIаьхьалана Комитета председатель, КПСС член, город Грозне ях, оттаньй Коатар - Юртарча юкъарча школа коллектива юкъарча собрани — № 55 йолча Коатар - Юртарча хоржама округе гIолла.

[illegible] Исраиле Мадиев, 19[illegible] шера вый, совхоза болхло, парте яц, Ачхой - Мартан ихача юрта ях, оттаньй «Новосельский» совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 56 йолча Новосельски хоржама округе гIолла.

Ахмедова Баякат, 1920 шера йиъ, совхоза звеньевая, КПСС член, СаьмуIашка ях, оттаньй «Самашкинский» совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 57 йолча СаьмуIашкарча хоржама округе гIолла.

Абдулмуслимова Iаддалсолта Тамара, 1949 шера йиъ, колхоза тхьамка леларо, ВЛКСМ член, Белгатой юрта ях, оттаньй Кирова цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 58 йолча Белгатойски хоржама округе гIолла.

[illegible] Шуцайсет, 1920 шера йиъ, колхоза скотница, парте яц, Дышне-Ведана юрта ях, оттаньй Ленина цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 59 йолча Ведана хоржама округе гIолла.

Далаев Даха Нажа, 1926 шера ваьа, парте райкома хьалхара секретарь, КПСС член, Ведана юрта вах, оттаньа Орджоникидзе цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 60 йолча Махкетински хоржама округе гIолла.

Юсупов Алиц, 1927 шера ваьа, колхоза шурий - товарни ферми заведующи, КПСС член, Гуни ихача юрта вах, оттаньа XXII партсъезда цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 61 йолча ШIа-Ведана хоржама округе гIолла.

Гачаев Хусейн, 1934 шера ваьа, [illegible] бригадин бригадир, КПСС член, Комсомольское ихача юрта вах, оттаньа «Гудермесский» совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 72 йолча Брагунски хоржама округе гIолла.

Кириченко Галина Федоровна, 1947 шера йиъ, токарь-револьверщик, ВЛКСМ член, городе Гудермесе ях, оттаньй Гудермесски медицински инструментий заводан болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 73 йолча Гудермесски - Заводской хоржама округе гIолла.

Арсаева Iаьмади Тамара, 1949 шера йиъ, швея-мотористка, ВЛКСМ член, городе Гудермесе ях, оттаньй Гудермесски городской быткомбинатан болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 74 йолча Гудермесски хоржама округе гIолла.

[illegible] Валерий Михайлович, 1943 шера ваьа, слесарь, ВЛКСМ член, городе Гудермесе вах, оттаьа Къилбаседа-Кавказски машинаьхьа Грозненски отделени Гудермесски локомотивни депо болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 75 йолча Деповски хоржама округе гIолла.

Исмаилов Альмади Убайда, 1938 шера ваьа, къаьмнашкод депутатий Гудермесски городской Совета исполкома председатель, КПСС член, городе Гудермесе вах, оттаьа Къилбаседа-Кавказски машинаьхьа Грозненски отделени наьхьа 15-че дистанци болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 76 йолча Железнодорожни хоржама округе гIолла.

Чайкин Анатолий Анатольевич, 1916 шера ваьа, парте Гудермесски горкома хьалхара секретарь, КПСС член, городе Гудермесе вах, оттаьа «Кавказ» колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 77 йолча Кошкельдински хоржама округе гIолла.

[illegible] Исмайла Мохьмад, 19[illegible] шера ваьа, парте Нохч-ГIалгIай обкома секретарь, КПСС член, городе Грозне вах, оттаньа «Степной» совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 78 йолча Новогрозненски хоржама округе гIолла.

[illegible] Хчач, 1930 шера вый, колхоза [illegible], парте яц, Энгель - Юрта ях, оттаньй «Октябрин 50 шу» ихача [illegible] колхозхой юкъарча собрани — № 79 йолча Суьйре-Юртарчи хоржама округе гIолла.

Бузуртанов Мальмада [illegible], 1912 шера ваьа, къаьмнашкод депутатий МалгIабика городской Совета исполкома председатель, КПСС член, городе МалгIабике вах, оттаьа «Алханчуртский» ихача отмормоштий совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 80 йолча Алханчуртски хоржама округе гIолла.

[illegible] Зинаида [illegible], 1943 шера йиъ, школа хьехархо, парте яц, городе МалгIабике ях, оттаньй № 18 йолча МалгIабикерча юкъарча школа коллектива юкъарча собрани — № 81 йолча МалгIабикерча хоржама округе гIолла.

Карицева Таисия Николаевна, 1946 шера йиъ, агроном-бригадир, парте яц, Вознесенски станице ях, оттаньй «Кавказ» колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 82 йолча Промысловски хоржама округе гIолла.

Сеньин Давид Прокофьевич, 1918 шера ваьа, парте МалгIабика горкома хьалхара секретарь, КПСС член, городе МалгIабике вах, оттаьа «Ингушский» совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 83 йолча Пседахски хоржама округе гIолла.

Филипченко Ольга Александровна, 1948 шера йиъ, [illegible] оператор, ВЛКСМ член, городе МалгIабике ях, оттаньй «Малгобекнефть» мехкадаьттан гIазг йоккхачу управлени тIоьхьашка долчу лоаттаьча предприяте болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 84 йолча Чкаловски хоржама округе гIолла.

Титушкина Надежда Ивановна, 1947 шера йиъ, комсомольско-молодежни совхоза бригадир, ВЛКСМ член, Алпатово ихача поселке ях, оттаьй «Наурский» ихача комсомольско-молодежни совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 98 йолча Алпатовски хоржама округе гIолла.

Киселева Люба, 1949 шера йиъ, колхоза доярка, парте яц, Николаевски станице ях, оттаньй «Красное знамя» ихача колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 99 йолча Ищерски хоржама округе гIолла.

Лагутин Сергей Михайлович, 1923 шера ваьа, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча [illegible] водоснабжени Комитета председатель, КПСС член, городе Грозне вах, оттаьа «Калиновский» комсомольско-молодежни совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 100 йолча Калиновски поселкови хоржама округе гIолла.

Федоров Иван Никитич, 1923 шера ваьа, парте Наурски райкома хьалхара секретарь, КПСС член, Наурски станице вах, оттаьа Ленина цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 101 йолча Калиновски юрта хоржама округе гIолла.

Бурмистров Константин Дмитриевич, 1926 шера ваьа, Нохч-ГIалгIай АССР прокурор, КПСС член, городе Грозне вах, оттаьа «Терский» ихача [illegible] совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 102 йолча Мекенски хоржама округе гIолла.

Шапошникова Мария Васильевна, 1940 шера йиъ, комсомольско-молодежни совхоза бригадир, парте яц, Наурски станице ях, оттаьй Калинина цIерагIча совхоза болхлой, юрта боахама специалистий, гIулакхерча наьха юкъарча собрани — № 103 йолча Наурски хоржама округе гIолла.

Ахматова Солтмурада Раиса, 1929 шера йиъ, Нохч - ГIалгIай АССР советски писателий Союза правлени председатель, КПСС член, городе Грозне ях, оттаьй Х. Нуорадилова цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 104 йолча Бековски хоржама округе гIолла.

Геримсултанов [illegible], 1938 шера ваьа, колхоза [illegible] бежана Iу, КПСС член, Замай-Юрта вах, оттаьа А. Шерипова цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 105 йолча ГIалайтински хоржама округе гIолла.

Янгульбаев Альвади Баха, 1926 шера ваьа, парте Нохчий-Юрта райкома хьалхара секретарь, КПСС член, Нохчий-Юрта вах, оттаьа Гагарина цIерагIча колхоза колхозхой юкъарча собрани — № 106 йолча Зандакски хоржама округе гIолла.

Адаев Iабдул - ВахIаь Сейд, 1947 шера ваьа, колхоза тракторист, ВЛКСМ член, Нохчий-Юрта вах, оттаьа Калинина цIерагIча [illegible]

Уьш долчохь Москве, Ленинграде, Волгограде, Свердловске, Хабаровске Российски Федераце Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йолча округной хоржамий комиссей председателий зональни совещанеш хир РСФСР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йолча Центральни хоржамий комиссе. Цига дийшар хоржамаш деча чакхдоахачен юкъагIа комиссей бола шаштIехьабаккхара практически дешаш.

«СЕРДАЛО»
2-гIа агIо, 25 май, 1971 шу.

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМА КОМИССЕ

Совещанехьа белгалдоалар: РСФСР Лакхехьарча Советe хоржамаш дарах йола хоржамий кампани массе метте къаьхьегамхой даккхача политически къаьхьегамех хьинар чIоагIIа айденача. Деррига халкъо КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхочашъяра къахьесам [illegible] табеча хьалашка чакхъоалаш хилар.

Депутаталла кандидаташ оттабара динначу къахьегамхой дукхача собранеша вердача диъана хьакхьехар партен халкъен боаргIоаца цIьоагIо, коммунистий вайте боацарий блок [illegible] кхаз сирна чIоагIа хилар. ХIинца РСФСР Лакхехьарча Советa депутаталла харже оттабаьча кандидаташта регистраци яь йоалаш а округной хоржамий комиссеш. Регистраци яьча кандидаташта юкъе ба Коммунистически партен Советски правительствах кулгалхой, [illegible] та болхлой, колхозхой, интеллигенце вакилаш, пачахьалхен, общественни гIеша хентелаш.

Округной комиссей председателий докладашкей выступленешкеи белгалдоалар, Российски Федераце Лакхехьарча Советe деча хоржамашта еш йола кийчо боггIонца хоржамий хьаькъестьйча [illegible] [illegible] хилар. [illegible] хоржамий комиссешта хьехаршна латтача а бехктокхамеча даккхара. Къаьстта уйла тIайдукийтар хаьржархой списокаш нийса уйттайраш барга дика хьежарех, участкови хоржамий комиссей бойх даш шIаштIехьабаккхаре, кхаж тасара хIаьнка дарг мел доаца хьалар хIара харжархочоа хьалийтара. Совещанехьа белгалдоалар хоржамий бюллетенаш [illegible] кийчоаре меттигенна дIа[illegible] тIехкачо, кхаж тасара помещенеш кийчъяр, хоржамий результаташ бола хаамаш [illegible] хилар.

Чакхъьякхача совещанехьа [illegible], хоржамий комиссешка, общественни организацешка, [illegible] активистишка [illegible] хоржамий кампани йолча [illegible] СССР Конституце [illegible] юкъарча, нийсача, [illegible] хоржама бокъон демократически принципаш [illegible] Iалашдара.

Московски область. Юртарчу къахьегамхошта дика совгlат хилчдала Мытищенски машиностроительни заводан конструкторш. Уьхаза «ЗИЛ» автомобилан лардан тlа хьалхе юрта боахаме болх бербола 4 тонн мукъ кхаьба «ЗИЛ-ММЗ-554» яха автомобиль. 30 минута дlаоттае а lоахе айна йолаш тlаьхтта бортаж латтача лардача кузована хийтьа а машина. 10 кубически метр мукъ чухьож кузова чу. Моачахки наха хи тlера мукъаш ворадара бриллет тlакхула теиа еrlай кузова тlа. Кхь оагlорахьа lодоассаде йиш йолаш да мукъаш.

Машен, наччахьадихен толкамех дика чекхъ а яьна, хlинз дуйхача къхс хийтьаш я.

Сурта тlа: «ЗИЛ-ММЗ-554» яха самосвал.

В. Короткова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЖАІУ

ДИКА воззаш ва Малгlобика районе «Кавказ» колхозе воккхагlа вола жа lу Бахмадов Мади. Хlаьта хlинз Малгlабика районе метте еррагlча вай республике а дlахезай цун сий дола цlи. Цо массехк шера дикка къахьегама хьоххамаш гойташ бахча балха партен правительстван лакха мах а бь дукха ёо йоалаш Социалистически Къахьегама Турпал яха цlи а луш «Дошо седкъа» беннаб Мадена.

Иштта сий доаккхаш боле толам боаккхаш дукха къахьега дийзад цун. Хlаьта цун къахьегам никъ Казахстане 1945-ча шера болабеннаб.

Вай Даьлеиза дикка хала тlа яр на. Сийлахь-боккха тlом лаьттача шерашка йолаьь городех, заводаш фабрикаш юхаметтаоттае езаш яр. Во хьал долаш бар юрта боахам а. Лаьтта аха е кхиат дlаде а юртбоахама машинаш тоъаш дар, дукхагlдола балхаш говрашца шерищ дора.

Цу хенне Алма-Атински областа Холмогорск яхача юрта вlашагlъелла кхиача колхозе кхаш леладеча бригаде балха вахар дийтта шу даьнна кlаьнк Бахмадов Мади. Шин шере тайп-тайпара балхаш деш хилар. Иштта, лаьтта оахаш, говрашта тlехьлелаш, хlат дlадуаш сенкха тlе лаццаш, ва кхаьчача хьохкаш. Цхьабакъда, вlамига вале а молагlа а шийна тlаддалар дийза кхоачашдора. Маде. Цунна телал ду 1947 шера «За трудовую доблесть» яха медаль Мадена яларо.

Цу шера хилар ва жа lу а. Кхашкара балхаш хийцца кхалнаха а кхоачашдергдар. Цхьабакъда цу халча шерашка жа леладе дийза доал. вла бола къонахий эшар. Хlаьта тlем тlа баддреш дукхагlа бараш юха ца баьлкандаь цу тайпара нах кlезига бар боахаме. Цудухьа жа доажаде вахийта лаьрхlар цар Мади. Цу хьаха отделене заведующи хинача Социалистически Къахьегама Турпала Житников Федора ше волча тlа а вийха. Маде вихирах, лезалах, тlайовгlача хьхашка де лерхlачох цхьацца хиттараш даьчут тlехьагlа ьылар: Мади, вай колхоза правлене хьо жа леладе вахийта лаьрхlад, — хов сона, из хала, бехктохкаме бола бовга а, хlаьта моллагlчо бергйовшилга а, цудухьа хьо вахийта лаьрхlад колхоза правлене. Жа ца леладьча хьона хала хургда цхьабакъда, сайна хоар аз дlахьехаргда хьона.

Иштта хилар Мадех жа lу. Хlаьта хlаха ший хьехархо вувце воланелча оал цо:

—Со дийна волча хана вицлургдац сона Житников Федор. Цу хана да воацаш вусача сона кьына меттел хилар из. Хlаьта цу хана Житников Федора даьча хьехамаша хlанз а балха доккхиа новкъостал ду сона.

Жа lун гlоича а волаш болх бе дlаволавеннича Мадех шин бутт баьлча воккхагlа вола жа lу хилар.

Дагара дергдац 1958 шу. lай дар ва. Цlаьхха дарз даьлар. Дlакъайлар деррига наькъаш. Желашкара арвала йиш йоацаш хар. Дукха ха ялалехьа кхоачалар маьхх, тух. Цхьабакъда эгтара укхарагlа тlеххашка кхоачаш йола шелал яр. Моцалла кlалдуслв латтар жа а.

Шоай бригадира фу ху хьежаш бар жа lуй. Цхьабакъда, Мадена шийна а хацар фу дича бакъахьа ха. Эггара хьалхе фуьнагlа дагь а наха кхача тlаба безар. Уйла еш вагlаш Мадена цlаьхха дагаехар жа lуша жlалешта йита хиниа тудхараш. Цу сахьате консерваьшка банкаьа хьастамца lургаш а даьла наца а бь, уж тухкараш хала - атте лейса а лейса худар а дь, нах кхьбар Маде. Цул тlехьагlа болх бе оттабир цо жа lуй. Шелдена низткъа мара ла ца дувгlача кулешца болашца, шодащца лай кlьлара жа доажаде участкаш мукъаьда эттар уж.

Цхьа за хьача вертойтаза кхача чутессар царна. Цул тlехьагlа новкъостала бульдозер ера. Эггара хьалха бульдозерстага Маде даь дихар жа доажаде моттаг мукъаяккхар дар.

...1960 шера Нохч-Гlалгlай республике шlа а вина Грозненски района шолагlча баьцаларийшурий совхозе кхаш леладеча бригаде балха вахар Мади. Иштта дlадевлар шо шу. Цхьабакъда, цу шин шера цхьа да дlадалаьар Мади шийна беза. дика боза болх бе дlавахя безам боацаш. 1962 шера Малгlабика районе «Кавказ» колхоза жа lу хул Мадех. Цу хана дена цу боахаме воккхагlа вола жа lу волаш болх беш а ва.

Масала хьаькаргьа вай дlаяха бардlаlагlа пятилетка. Цхьа шу дlададалац Маде бlаь шийна тlехьара 140 lаьхар ца кхебаш хlара устагlания тlера 6,5 килограмм тха ца доаккхаш. Лакха къахьегама толамаш доахаш дlайоланьй Маде кердра пятилетка а. Укх шера хlара бlаь шийна тlехьара кхьера лаьрхlача 142 lаьхар кхебаб цо.

Дийтта шу дола кlаьнк волча хана деиа толамца баьча балха, даьхача къахьегама толамий лакха мах бь, дукхача совгlаташи белгалбаьккхаб партен правительства цун къахьегама никъ. Цlей долча дийнахь из арвальча цун, наьхка тlа гургьа шоина ВДНХ йиъ «За трудовую доблесть» шиъ медалаш, «Знак почета» орден, Социалистически Къахьегама Турпала Дошо Седкъан.

Атта даьхадац уж деза совгlаташ. Цхьайолча хана дийнахьа а буса а шин бlарг вlашка ца буллаш дукхьа халонаш лоаш къахьийтад цо.

Къьастта хала хилар Бахмадовна 1969 шу. Хьаллерча иттхьйтта шера ца хиннача тайпара шийла дера цу шера lа. Къьаста шийла деноп эттар жа дахке долалуш. Желашка геттара шийла яр. Цудухьа эггара хьалха даь lоахарий ше волча цlакхухьар Маде. Цlагlа уж доацаш а готта яр. Юххера желашка ашка пиакаш оттае лаьрхlар Мади. lоахарий ца дойта из мара кхы де хlама дацар. Цхьабакъда колхоза правлене из де боагьа аланзар. Цхьа сийг lобежача желаш лотаялар кхерам бар. Аз сайна могар даьд, lоахарий дойла ца безх биц, аьлча воалар Мади а. Цхьабакъда Мадена из ала дага а дацар берригача бехктокхама ше кlел а этта желашка аьшка пиакаш оттайир цо. Хlаьта цlи аьлча из цу сахьате воавра пиакашта юхха гlун, хий оттадир, кхы мел эшар lалашдир, пиакашка цlи йоаргйолаш желашка дежурство вlашlехьайкхар.

Мадена дацлургдоаьча 1969 шера хlара бlаь шийна тlехьара 139 lаьхар а кхебаь, цхьан устагlанна тlера бархl килограммал совгlа тха даьккхар.

Боккхача иразе дезала да ва Мади. Шийтта бер да цун. Йоккхагlа йола шин йоl техникуме дешаш а, хlаьта зlамагlа бараш школе деша баьгlа. Деша дахь ха йоаца бераш а да Маде. Царна кхетам бала, толамца ший болх бе а общественни болх бе а кхеву Мади. Малгlабика городской Совета, Вознесеновски юрта Совета депутат, КПСС горкома член ва Бахмадов. Цудухьа тайп-тайпара хьехам, новкъостал эшаш дукха нах хул Мади волча улаш. Шийна мога новкъостал ца деш дlахьийтац цо цхьаккха а.

М. ХАМАТХАНОВ.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШТА

Укх шера тlагlертта къахьегаш Сунженски межколхозни гlишлои управление болхлоша. Юрта боахам дlахо йодача хана кхы а лакхагlа айбара доккхийн бехктокхамен дехараш хьахкашка оттадьа парте XXIV съездо. А.а деза, боккха лоархlам бола из юкъара гlулакх кхоачашдеча диказа дакъа лоац МСУ гlишлоиоаша. Цар дlахача кварталах хьа а ва хlееннай дукха объекташ. Масала, XIX партсъезда цlерагlча колхозе 1200 хьакхана лаьрхlа свинарник - откормочник, «Путь к коммунизму», XX партсъезда цlерагlча колхозашка 400 бежана лаьрхlа коровникаш хьалъяьй. Долча тайпара хьача, эшаш дола хьалаш вlаштlехьдоахалургдолаш уж объекташ хьалъяьчул тlехьагlа дукхха а дикагlа тоаденнад хьайбаш леладерий хьалаш.

Юрта боахама къахьегамхой селабора а кхы долча гlулакхий а йовлаш йола йоккхо ца йиса мича йоал. Иштта цуппа..лаьрхlа йоагlа балхаш ду МСУ гlишлоишераша. В. И. Ленина цlерагlча колхоза 400 моттига лаьрхlа боккха - дика клубн, иштта «Заветы Ильича» колхозе бажа хьалъяьй.

Даьраш кlезига дене а де зераш кхы а дукхагlа да. Хоаьшма дий юрта боахама гlишлои хьалхьо тlехьадаха йиш йоаццага. Цудухьа «Победа» колхоза хьалвеш латта 288 хьакхана лаьрхlа свинарник шоллагlча квартале я дикка дерзl.

К. КУКЛИНА.
Сунженски района межколхозни гlишлои управление экономист.

Харжархой гуллуча

Хоржамашта кийчо яра вlашагl а елла болх беш 21 агитпункт я Ачхой - Мартана района юрташка. Харжархошта юкъе советски хоржамий системах, КПСС XXIV съезда материалех беседаш, лекцеш ешаш 600 совгlа агитатори политинформатори ва районе.

Дика кхоачашду шийна хьахашка оттадаь дехкар № 2 йолча Ачхой - Мартановски бархl шерача школера агитпункта коллективо. Цунна куьгалдеш ва къона коммунист Метращев Або. Эшаш дола литература, КПСС XXIV съезда материалаш тlайола газеташ да агитпункте. Цудухьа безам ба эккхаш даим дукха нах хул цига.

Дукхагlа йола ха харжархошта юкъе йоаккх агитатораша Р. Хаьдхьароевас, А. Бобровас, Е. Хаджиева. Тайп - тайпарча дешаех даьца юртарча наха дукха беседаш, лекцеш яй цар. Хlанз кошага а утташ хьалха оттаь харжархой спискаш найса бий хьожаш ба уж.

Л. МИНАЗОВ.
КПСС Ачхой - Мартана райкома секретарь.

РОССИЙСКИ ФЕДЕРАЦЕ БАХА НАХ

РСФСР ЦСУ хоада бахча тайпара, [illegible] Российски Федерацен бахаш бола берригаа нах 1970 шера 15 январе 130079210 саг хилар, цу даькъе 59324797 саг маlанахи 70754423 саг кхалнахи; городашка баха нах — 80981143 саг, юрташка бахараш — 49098067 саг.

Городашка баха нах 1959 шерагара 1969 шу [illegible] долча юкъагlа 19,4 миллион, е 31,4 процент дукхагlа хиннаб. Уж дукхагlа хиннаб городашкех городий хьисаперча посёлкашкех баха нах бебара чотах а (цхьаьтта шера 7,4 процент тlахкийтаб уж). Хlаьта иштта юртех городий хьисапера хилитгдаш юрт юрташка баха нах городашка баха дlабахабаланзар а — 12 миллион саг.

Юрташка баха нах городашкех городий хьисаперча посёлкашкех баха дlахахар городашка промышленни производство дикка дегlаярца, юрта боахаме механизаци боарам айбаларцеи къахьегама овсарие лакхьааррен дуккаденна да.

Юрташка баха нах переписашта юкъерча хана бийбаб ворхl миллион гаргача сагага кхоачаш цхьабакъда, юрташка баха нах декхе дийцача баьханегlа дукхагlа ца а хуллаш, 6,8 миллион саг кlезигбеннаб.

Къаьст-къаьстача экономически районашка, краишка, областашка, автономни республикашка баха нах 1959 а 1970 а шерашка укх боарамо хиннаб.

	Берриг нах		1970 шу 1959 шерачул [illegible] (проценташ)	Городашкахь бола нах проценташ лоьгарахь	
	1959 шу	1970 шу		1959 шу	1970 шу
РСФСР	117534	130079	111	52	62
Къилбаседа - Малхбузен район	10865	12137	112	65	73
Центральни район	25718	27652	108	58	71
Волго - Вятски район	8252	8348	101	39	53
Центрально - Черноземни район	7769	7998	103	27	40
Поволжски район	15975	18374	115	48	57
Къилбаседа - Кавказски район	11601	14281	123	43	50
Уральски район	14184	15185	107	62	68
Малхбузен - Сибирегlан район	11289	12109	108	51	61
Малхбовлен - Сибирегlан район	6473	7463	115	53	62
Дальневосточни район	4834	5780	120	68	71

Бераш кlезигагlа деш хиларна дукхаденна укх тlеххьарча шерашка зlамигача берий процент лоцъеннай, йоккхагlа хинаш йолча наьха дукхьий процента дикка лакхъеннай.

1970 шера берригача бахача нахах маlа нах 45-6 процент, кхалнах — 54,4 процент хилар; городашка баха нах а иштта — 45,9 а 54,1 а; юрташка бахараш — 45,2 а 54,8 а процент. Маlача наьхен кхалнаьхен дукхала юкъера цу тайпара соотношени нийсъенна йоккхагlа вахеш ярий чотах а тlемаш латтар бахьан долаш а.

Маlача наьхен кхалнаьхен дукхала юкъера шеь тlа-тlа дукхагlа кlезиглуш йоагlа. Нагахь гlанна 1959 шера кхалнах маlача нахал 12,7 миллион дукхагlа хиннабале, 1970 шера из дукхал 11.4 миллионага кхоачаш кlезигъеннай. 44 шерага кхаччалца за ьына бола маlа нахи кхалнахи цхьатара хиннаб, хlаьта 1959 шерё маlача нахал 3,4 миллион дукхагlа бар кхалнах.

1970 шера РСФСР-е мари сесаги долаш цхьана баха маlа нахи кхалнахи 58,5 миллион бар 1959 шера хиннача 48,1 миллионаи 1939 шера хиннача 42,7 миллионаи меттел. Мари сесаги долаш цхьана бахараш 1939 шера хиннарашца нийсбича 21,7 процент дукхагlа хиннаб цу цхьан ханна 10 шерал тlех хаяаш йолча боль маьрс уха кхалнах тlа-тlа дукхагlа хул.

Сесаг йолаш бола маlа нах 1970 шера хlара эзаршне юкъе 716 саг вар, хlаьта эзар кхалсага юкъе маьре бараш — 563 саг. Маьре бола кхалнаха сесаг йолаш болча маlача наьха кlезигагlа хилар кхалнах маlача нахал дукхагlа хилар бахьан долаш да (дикка ьыйача тайпара, перепись йолча хана лаьрхlараш 69,3 миллион маlа нахи 70,6 миллион кхалнахи ба).

Переписа итогаша тешал ду бахача наьха образоване боарам тlа-тlа дукхагlа лакълуш хилара. Берригаш а лакхерен юкъерен (йиза а йиза йоаца а) образоване йолаш бар: 1959 шера — 33170 эзар саг, 1970 шера — 53145 эзар саг.

Маlача наьхен кхалнаьхен образоване боарам гаргалхара процесс дlахо йолаш я, цхьабакъда балха бараш юкъе образоване боарам маlача наьхачул сихагlа лакълу кхалнаьха.

Тlа-тlа дукхагlа вlаши гарга болаш латт городашкен юрташкен бахча наьха образоване боарам, къаьстта а балхаш тlа болча наха юкъе.

Советски lаьдал латтача шерашка массава а йоазув-дешар хоаш волаш бола республика а хиина дlаэттай Российски Федераци. Революци хиаллехьарча Россе баьха 70 процент совгlа бола нах йоазув-дешар ца хоаш бар. Йоазув - дешар ца хоаш саг ца хилийтора чакхдаьхи гlулакхаш бахьан долаш 1926 шерале а шоззе дукхагlа хилар йоазув-дешар хоараш. 1959 шера ьича переписо [illegible] йоазув - дешар ца хоаш лаьрхlа 9—49 шерай йола [illegible] 1,1 миллион саг вар, е 1,5 процент, хlаьта 1970 шера уж дикка кlезиг а бенна 200 эзар мара бисанйар (0,3 процент), бисараш а дукхагlча даькъе хронически лазараш е физически дийнаь долаш хиддарц а на дуц берриг нахах бар.

[illegible] РСФСР-е баха нах дlа-тоахь баьхабалар укх тайпара хулдалеха (1970 шера хиннача дукхалга хьежжа доккхагlдарен хьалхе а долаш дlахоадьд къамаш):*

	Укх къамах болча наьха дукхал (эзараш)		Царех шай къаман мотт шайна мотт лоархlараш (проценташ)		[illegible]
	1959 ш.	1970 ш.	1959 ш.	1970 ш.	1970 ш.
РСФСР-е баха беррига нах	117534	130079	95,6	95,5	96,3
цу даькъе:					
эрсий	97864	107748	99,96	99,90	100,0
татараш	4075	4758	93,6	90,5	71,5
украинцаш	3359	3346	45,4	42,5	96,4
чувашаш	1436	1637	91,5	87,9	70,6
башкираш	954	1181	61,6	65,9	58,7
мордва	1211	1177	79,9	79,7	87,2
дагестана народностяш	797	1152	97,8	96,0	40,9
белорусаш	844	964	40,2	38,8	98,7
жугтий	875	808	13,4	11,8	94,6
немций	820	762	69,0	56,9	94,3
удмурташ	616	678	89,6	83,5	80,0
марийцаш	498	581	96,5	91,9	70,3
нохчий	261	572	99,4	99,3	67,6
казакаш	382	478	95,3	93,3	70,7
комии коми-пермякаш	425	468	89,2	84,4	80,8
гlирий	248	313	94,7	94,9	79,5
буряташ	252	313	95,1	92,8	73,9
эрмалой	256	299	66,6	66,4	91,3
якутий	232	295	97,7	96,4	45,2
черсий	201	277	98,8	96,4	73,1
Къилбаседан, Сибирегlан, Дальнего Востока народностяш*)	128	149	75,9	67,5	75,6
карелаш	164	141	72,0	63,9	96,9
тувинцаш	100	139	99,1	98,8	40,9
гlалгlай	56	137	98,7	98,6	72,1
гlалмакхой	101	131	98,4	94,6	88,4
полякаш	118	107	18,7	19,4	97,1
къоаршой	71	107	96,3	96,9	69,6
корейцаш	91	101	81,5	66,9	76,3
адыгейцаш	78	96	97,2	97,0	71,0
цыганаш	72	96	66,3	76,4	88,5
азербайджанцаш	71	96	89,7	87,1	70,1
молдаванаш	62	89	62,4	71,7	94,7
гуржий	58	69	74,7	72,3	90,2
хакасаш	56	65	86,4	84,9	81,9
финнаш	72	62	60,6	51,6	98,9
грекаш	47	56	35,0	40,6	93,3
алтайцаш	45	55	89,2	89,1	67,9
балкхарой	35	53	96,3	96,4	75,3
черкесаш	29	38	91,9	93,5	74,5
кхидола къамаш	476	480	68,6	69,4	87,2

Республике перепись йолча хана наьха мотт а лоархlаш эрсий мотт белгалбаьккхаб 113,1 миллион саго (1959 шера перепись йолча хана — 102,6 миллион саго). Цул совгlа, шоаш нагlахта буьнаш бола шоллагlа мотт а лаьрхlа эрсий мотт белгалбаьккхаб 12 миллион саго. Цу тайпара, эрсий мотт хоаш ва 125 миллион совгlа саг, е Федераце бахача берригача нахах 96,2 процент.

Болх бе ха йолча 73 миллион сагах 1970 шера халкъа боахамо къахьегаш а производствана йоаццаш долаш а 68-2 миллион саг вар, е 1959 шера хиннача 69 процента меттел 93,4 процент.

Болхаш тlа бола нах кертерча даькъе дукхагlа хиннаб цlагlара цеараш деши шоай доалахьарча юрта боахаме къахьегаш бола нах общественни производстве чуозара чотах, хlаьта из бахьан долаш укх нах, дехеркой ца лоархlаш, кlезигбеннаб 1959 шера 9,1 миллион сагагара 1970 шера 3,5 миллион сагага кхоачаш.

(ТАСС).

*) 1959 шера перепись еча хана цу группана юкъебилькабар 1970 шера перепись йолча хана къаьстта къаьста лаьрхlа алеуташ эскимосаш.

*) Перепись еча хана къаман меттаниш хlаьнадахь хьатlехьйиш бараш [illegible] хьалхийча тайпара. Берий къам дlахадахь дага [illegible] хьежжа.

МОСКВА. «БЕ-30» кхача, 14—15 пассажира лаьрхlача айгача пассажирски самолетах сигала гlолла лела микроавтобус оал. Моттигерча авиапаькъешна гlолла лелае лаьрхlа а из. Турбовинтови шин двигатель, масса метте лелахуш массе а йолаш йола из машен бетон йиллача а ца йиллача а аэродромашкара гlеттеи цига lохувшен лаьрхlа а. Крейсерски сухал — сахьата 460 километр. Ядара 200 — 250 метр эш, lохувча хана адара 130 метр мара эшац. Кабине эшаш йола комфорт — хулийт паргlатача кресалаш, вентиляце, обогрево- малх тlаккхоачийтаргбоацаш фильтраш а йоаккхаш йолча иллюминаторашца. Хlанзарча тайпара йолча пилотажно - навигационни радиотехнически оборудоване торо лу бийсанна а човхаиеча метеорологически хьалашка а лела.

СУРТА ТlА: «БЕ-30» яха самолет.

С. Преображенске сурт.
ТАСС фотохроника.

НАХА ЭША ТОВАРАШ—ДУКХАГІА

Промышленноста масса долча доаккъошка культурно - бытови бахача наха эшеи товараш дукхагlа арахецара доккхий дехкараш хьалхашка оттадаь КПСС XXIV-ча съезда решенеша.

Шоай керттера продукци арахецарал совгlа бахача наха эша товараш арахецаш итташ промышленни предприятеш а вай республике. «Красный молот» завода машинашьераша арахеца доладьа бахача наха эша ьыш, слесарни тоцаш, шаршари алтамаш. Кастта цига керда арахеца доладергда бахача наха пагlа эша йоагlош. Гудермесски «Медиинструмент» заводе арахеца доладаьд полиэтиленах хьадеш дола кlадаш, зизашта эша ахьегlаш. Аргунски «Пищемаш» заводе хlанз арахеца йоланьй бахача наха чlоагlа хоатташ эшаш йола шин конфорочни аьшка пиикаш.

Вай республике йоккхагlчарех лоархlа предприяте я Грозненски химически комбинат. Цига шера 300 эзар гаргга сома маьха цlагlа эша полиэтиленови изделеш арахец.

Цхьабакъда из дика гlулакх хьаллаьцадац вай республикерча дукхача предприятей коллективаша. Царех а «Электроинструмент», «Трансмаш», Литейно - механически, радиотехнически заводий коллективаш. Цхьадола бахьанаш а доалаш бахача наха эша товараш хlанз а тlехьа арахеца доладаьдац цар.

Я. ПОПОВ.

РАЦИОНАЛИЗАТОРАШТА КАРАГІДУВЛАРАШ

Мукъ кхухьача автомобилашта эшаш йола гидравлически подъемникаш арахец тха заводо. Подъемника штоке узел чона кьаснерча хьаягlача хlамаля фланкаш вlашагlъоаль а. Царех хеттай лаьрхlа йола манжет, вlашгаувза гlоли еш хьаллоаца манжета. Цунах йоалхе вlашкаузза хlейшц мелача хьайчах дьадь я. Хьае халеи лелаяра пайдахеи йоацача цар подъемник иня тlабахача мелйолйт, эйса урлаттийтац. Из иштта хьача, подъемника целиндр гульеш шток дlакъовлалу. Тlаккха хьа тlабахдача шток мел а дийа вlашкаьотт.

Завода рационализаторешта керттерча конструктора М. И. Красильщикова, конструктора Н. Ф. Цыганковас цу подъемникан керда конструкци кийчъяй. Хьалхагlа уттаеш хиннача шин сатхала меттел цхьа сатхал оттаьй. Из я вlашкаувза комбинированни манжет. Из кердадар юкъедоаллахар бахьан долаш подъемник дикал, чlоагlал дукха а дикагlа хиннай. Из дlадаьлча а завода шера хулаш бола пайда 4,4 тонн чон, маслобензостойка хьача 70 килограмм, 440 нормасахьат а кхоалайташ шера цхьайтта эзар сома пайда болаш цох.

Укх тlеххьарча хана завода творчески болх тоалуш боагlагlа хьаьдох укх масала. Керда шу доладелча деиа наьхера 4 рационализаторски предложени производствана юкъейоаллий дикагlа болча рационализатораша завода керттерча механика Ю. И. Стригина, конструктора А. М. Полякова. Шера завода цар бергбола пайда 2 эзар сома совгlа ба. Производствана пайда бь ва lош бола а дика оттача боахха цар, балха ше ттиг цlоагlа хулийт.

Н. САЙФУТДИНОВА,
«Автоспецоборудоване» завода технически информаце бюро инженер.

РЕПОРТАЖ

ЦАР ДЕШАХ ТЕША МЕГАРГВА

Грозненски химкомбината № 17—18 йолча цеха дикагlа йола «А» смена ударни вахте этта къахьегаш я. Цунна керте латт А. Е. Гуполов. llаьхий опыт йолаш вола из цехе дикагlа болча технологех лоархlаш ва. Бараьтта шу да цо цхьан моттиге къахьега. Шоай смена болх бовнийтар, далхача хlаманаш духхаlдаккхар дийхар аз Александр Евдокимовичага.

—Укх кердача шера смена меттел цеха еррагча коллективаша а дегаш гlоздоахаш кхаь хьаар парте XXIV съезд хьехлача дешни оаха арахецача ацетона наьчахьалкхен дикала Знак тlа цlи елараш. Цу гlулакхо хьинар совдоаш тха массане а. Тха смена укх шера шоаш хьалхара моттиг хьакхай езе. Цу юкъа планал совгlа арахийца ацетони фенолаш бlаьш тоннаш я, — боах вон. Гуполова.

Цехе тlахьожана - тохама приборий управление шитага хьокаш чакхдола тха. Укхаьрa доалару ректификационни колоннашкен аппараташкен еца чолхалхеча цимически процессашта. Приборий индикаторьша бола хьаьта бу кьеш аппаратчикаш, йоагlйча шоай корректировка а еш, вешта аьлча боарамагlа болх а байташ.

Тlола хьалхашка воккхагlа вола цар аппаратчик ва. Шоай гlулакх дика довзача тара кетт цар балхах кулгаш. Уж ба мари сесаги Даниили Юлиян Смокотниновгlар. Цехе шоаех доккха дайтам бола къахьегама ветераншка Ленински Юбилейни медалаш ялар, шаккхе а коммунистически къахьегама ударникаш ба. Дикагlа вола производственник хьалхарах тарра мехаршка боле йоаьле комвардираке вахийта яниаш Даниил Алексеевич Смокотин. Хlанз Юлиянсо Даниилен ацетон доаккхача уллаш доал дукха къонахий совгlатии тешаргдолаш а.

Царна лакха комсомолхана Николаенко Раисайна цхьаьна болх беш а товарни фенол доаккхача узла йоккхагlа йола аппаратчица Шкордова Надежда. Берригаш шу ха хlанз ше йолча Надежда Дмитриевна хьаькарена къахьегаш. Цу юкъагlа чакхйитта бахаь lомаь пе. Шкордовас, Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цlи лелаеча цо дааш кхоаш норманаш тlехкхоачашдо.

— Укх гlаттарча хана штаце бехктокхамегlа вола декхарии малагlаш лоархl [illegible] тоарала фенол цlеицу керда установка карьерхаар тха керттера декхар да аьлар Надежда Дмитриевнас. Из установка кархаерзаь хьача хlахьчуш иттаза цlенагlа арахеца йиш хургьа фенол. Тlаккха тха продукци—фенола нахьчахьалкхен дикала Знак яха цlи хургьа, йоах воа. Шкордовас. Цу боккхача цехе гlолла баьхнга хьожаш чакхьахар со смена начальникана кхьера. Фенола процессашара углеводорони фракци хьаьхьестача узла тlаддар тхо. Цига чуйнна къахьегаш йоаллар къона йоl, комсомолка Правалова Люба. Кхо шу мара лак из укхаза болх еш. Технически училище ьыккхай цо. Цига lоманы хlанзера шийн гоналл. Цу юкъа Любас бехк балха моттиг lоманы. Бийнача ьетта смене хьалдарга моттиг яьшхар цо.

«Старогрознефть» НГДУ болхой тlахьехам хара а доаниш доккхагlйоле дехкарам тlаниш къахьегаш а дlано «А» смена. Цу дехкарех карара цу чакхдалабьа планал совгlа 50 эзар сома мехьа продукци арахецен 10 эзар сома мехьа беда кхоеш саш я смена.

— Тхоай доаш кхоачашдергда оаха торонаш йолаш я, цхьа къахьегамара безам, хьаар да тlехьа совдуха, — йоах смена начальника Гуполов Александр Евдокимовича. Цо кхацои теша мегаргва.

С. ХУГАЕВ,
тха штате воаца корр.

БОЛХЛОЙ КЛАССА ДЕНАЛЕ АВАНГАРД

25 мае Праге хьаьллерг1олча КПЧ XIV съезда кийчлуш ба чехословацки коммунисташ. Цу цхьан хенна мехка белгалйоаккх парте, болхлой классан беррига къахьегамхойн деналеча, тоьхамах чакхьаьккхача авангарда ах б1аь шера юбилей. Уж шиъ событи везаьра шерра социалистически ях дьржай ЧССР-е болхлоша, инженерша, техникаша, кхашкарча къахьегамхоша дакъа а лоацаш. Х1ара денна кепайоазон т1а арадувл къахьегаша толамех, производствени планаш хеннал хьалха а т1ех а кхочашбъярех дола керд-керда хоамаш.

Чехословаке Коммунистически партий хьехиний революционни ц1ерийн классон къовсамийн алаииа юкъе, социал-демократически оппортунизмаца лоаттабъя къовсаме. 1918—1921 шерашкахь Кладно, Брно, Братиславе, Праге, Мосте, Чехословаке ятташ кхача городашка забастовкаш, полицеца эскарцеи улицашка т1емаш хиння ха яр. Дукхахча моттигашка в1ашаг1ьехка хинна революционни комитеташ болхлой советашта.

1921 шера 14 — 16 мае Прагерча Карлин яхача промышленни района болхлочун ц1аг1а чехословацки социал-демократически парте аьрдехьарча тхьама съезд гулъелар. Парте 350.000 члена хьалхара вена 569 делегат вар цига. Съезда 562 голос т1ехьа а аьрх! дукьала а йолаш решени йир Коммунистически интернационалах д1акхетарен партех коммунистически аьнна ц1и тиллаcрен лаькъехьа. Цу тайппара, на съезд цу хьанн хинна КПЧ учредительни съезд хилар.

Пролетарната революционни авангард в1аштIехьъялерах хьальоттарни Iаламате ч1оаг1а влиянн кьй Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце, ленински парте хьоххамо, чехословацкин революционни болама кхеле В. И. Ленина ше дакъа лацаро.

Хален тоалханен хиннаб ах б1аь шера парте хьабена никь. Эггара хьалхара ше хьаьхина йолаьча дехахала къовсам лоаттабе бийзеб цу реакце ча наступленена дукъала, КПЧ ехка г1ерташ из хилари дукьала. Эггара хьалхара г1енеш дика болалушшехьа а хьахкхйкадаьд коммунисташа ц1акка т1ехьашка да болаш болхлой класса котало яккха лаьрхIа шоаш хилар. «Мáн ч1оаг1а вайна т1аихувш, ц1ур юкъе бехкаш, меттк1аьлеш дувлаш, довнаш деш хиннабале а, вай эшадаьлаш, вай ч1оаг1о йохайьш, — 1923 шера хьаккийкадаьд А. Запотоцке. — Вай болх, вай къовсам бiлза д1ахо беxьа лаьрхIа, г1ерташ, ловш да вай».

КПЧ-ес ходамболлаш къовсам лоаттабьб партена чухьа социал-демократизмах юхедисараштa дукъала, балха сектантски фракционни методашта дукъала. Партена юкъерча правооппортунистически теченеца ходамболлаш х1ама техай 1929 шера феврале Праге хиннача КПЧ V съезде. Цу съезда парте керда кулгалхой хержаб тоxамах чакхваьнна марксист - ленинаш Клемент Готвальд керте а волаш. Шиш мут1араша юкъера оппортунизм д1аяккха, идеологически организационни ч1ог1аьдла. Чехословаке болхлой класса революционни баьчча роль толаме кхочашьяе КПЧ-ега йиш хилийта йола предпосылкаш кийчъяь V съезде.

1933 шера денз т1аг1ертта къовсам лоаттабу КПЧ-ес фашизмо еча наступленена дукъала, чехословацки буржуазе тийшача балха политикана дукъала. Цо халкъа уйла т1аерзаю чехословацки пачхьалкхан бокъонаши суверенитети лорве д1аотта кийча йолча, шийн дикаг1а кху пхьаьгхе йоадача бокъонца йолча цхьоаг1онхочо — Советски Союза.

Чехословаке исторе чухь хьаьа ха д1айолаху 1938 шера денз. Буржуазе правительства бохкар бахьан долаш шийн лоIамах боаьл мохк, цун территори д1алоаш фашистски б1увo.

Фашисташа мохк д1алаьцача шерашка къизе террор латтича хьалхашка, подполье а йолаш, патриотически, антифашистски низаш кхотаду КПЧ-ес къаи лоалла оттадара дукьала, парг1атон пачхьалкхе шийн лоIаме хулиен кхьотадар дукьа, мехка халкъа - демократически строй оттаир дукьа къовсам лоаттабара.

Фашизмана дукъала лоаттабеча къовсаме дохкий зераш хилар партена. Ахаш х1ана бал аьнца йолча цун членаше шоай оехар д1аделар машарен прогрессен толам баккхара.

Советски Эскаро республика мукъаяккхаро, КПЧ-ерте латтача чурча антифашистски низаша шоай мехка парг1ато бахьан долаш лоаттабьча къовсаме доккхий толамаш лахаро коммунистий авторитет лакхьерга, мукъаяьккхача Чехословаке керла халкъа - демократически общественни строй оттаирга кхочадир г1улакх.

1948 шера феврале реакционни переворот е г1ертар чехословацки буржуази. Цхьабакъда, КПЧ керте латтача болхлой классо чакхдоахача г1улакхий цхьоаг1онна т1аннйсъенна цун планаш ехар. Буржуази эша а ишь къахьегамхоша февральски котало яккхарца чаххьаьлар къамал-демократически революци социалистически революцега кхира процесс. Мукъаьбаьккхар республике социализм хьалъяра никь.

Социалистически эргалонаш в1аштIехьйоахар а дегаш урауттадер а хинна д1аэттар КПЧ. Цун кулгалца, Советски Союзой кхыча социалистически мехкашеи массе оаг1орахьара ловкъостал деш а царна цхьана г1улакхаш леладаш а болча къахьегамхоша ше дуйен мел яьккхача кхера Чехословакена б1арга ца дайна гайна толамаш даьхар. Т1ом чаккхбаьннчул т1ехьаг1арча шерашка промышленни производства боарам кхазза сов1а лаккхбелар, х1аьта Словаке — 10-зза, къамаш доход кхозза дукхаг1а хилар. Индустриализнн яро йиш хилийтар юрте социалистически хьесапе эргалонаш е а йоккха социалистически юртбоахама производство дег1айоалае а. Бахача кьаьа вахара боарамга дилача дуйен т1а эггара хьалхарчарех цхьа моттиг д1алоац социалистически Чехословаке.

1968—1969 шерашка Малхбузехьарча реакционни г1озарица хьаллоаттабеш бола КПЧ-ена юкъера аьттехьара оппортунисташи ревизионисташи социализма вертерча принципашта ревизи е. КПЧ чухьера йохае общество чулгалдара цьалхенах из яккха. Чехословакера социализм д1аякха. СССР царен кхыча социалистически мехкашарен доттаг1али цхьоаг1он доладе г1ертар. Цхьабакъда, марксизмана-ленинизмана мутIехьа болча чехословацки коммунисташа лоаттабеча къовсамо а Советски Союзой кхыча социалистически мехкашах шоай хайнадьа интернациональни новкъостал дахо а уьзаре трагеди юхатехар. ЧССР е социализма позиции юсига Iалашдир.

Партенеи обществонеи юкъерча аьттехьарча а контрреволюционни а низаша КПЧ-ен ЧССР-ен чура а арахьарча а политикера марксистско-ленински принципаш юхаметтаоттаер дукъа лоаттабаь къовсам 1969 шера хиннача КПЧ ЦК апрельски пленуме шийн кульминацега д1акхаьчар. Г. Гусак керте а волаш парте керда кулгалхой харжаро ходамболлаш йола предпосылкаш хилийтар парте марксистско-ленински хьесап юхаметтаоттадара.

Из исторически пленум хиначул т1ехьаг1а д1аладача шин шера, партийни билеташ хувцар бахьан долаш, КПЧ мукъаьлйр марксизмана-ленинизмана дукъала мировоззрени йолаш хивнача нахах, партена юстарча членех. Цо торо хилийтар партийни вахара ленински нормаш бизабеча беараче чакхъяха, парте хьинар айде а обществе цо кулгалдара позицеш юхаметтаоттае а. Аьттехьарча блок политически яйшар. Юхаметта а оттадьд, кхы а шераг1а лег1а а ух марксизма-ленинизмах пролетарски интернационализмах принципаш лерда т1а латта Чехословакина а Советски Союзан кхыча социалистически мехкашта а юкъера г1улакхаш; КПЧ-еси КПСС-ен юкъера новкъосташа лола г1улакхаш шердуш да вежарашка йолча кхача партешара КПЧ букзамаш.

«Дунен социалистически содружествах д1ахададргдоала ч1оаг1а дакъа да вай, — йоах КПЧ ЦК декабрьски 1970 шу пленуме т1акбинчача КПЧ XIII съезд хиначул т1ехьаг1а Чехословаке Компартела а обществана а юкъе кризис дег1аахара урокаш яхача документа т1а. — Д1анхача хамара вай толамаши ц1ахо хьош бола вай никъ айда буллабенна ба социалистически революце эггара хьалхарча мехкаца — Советски Союзаца. Цунгачьяра новкъостал хиваленпаре вайна кхочашде могаргдар вай мехка социализм дег1ахере хьалхашка уттадьа уттадеш дорен чоалхане а доккхий а декхараш. Д1аяхача ханаоча къахьача опыто Iомадаьча вай б1арга са санна лорадерга вай халкъий прогрессиви кхай деза васкеташ а Советски Союзашара цхьоаг1о а—вай къамах, социализм, пачхьалкхен дег тешара йола гаранти».

XIV съезда кийчлуш, 1.200 эзар член шийн мут1араита юкъе волаш йола КПЧ юкха а чехословацки социалистически обществон кулгалду низ, идейни организационни г1улакха ялхха цаI мара йоаца парти. Дунен халкъаштa юкъерча коммунистически болама в1арг1а ... Шийн декхарий юккъехь а1ерхь аьттехьа ... КПЧ XIII съезд хиначул т1ехьаг1а хьабенна чоалхенча някъа. Чехословаке д1ахо социалистически дег1аахара ... шораш кийчъерга.

Шерра социалистически общество хьалъеча вежарашка йолча Чехословаке Коммунистически парте керда доккхий толамеш лахар лов советски коммунисташта. СССР берригача къахьегамхоша.

Т. Мартинова.
(ТАСС).

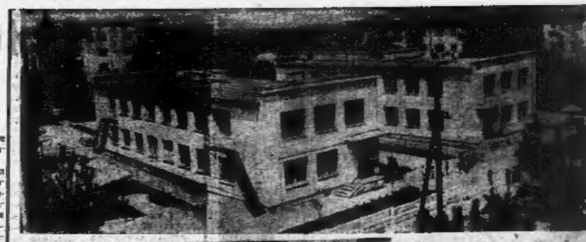

Шерагара шерага хоалуш йоаг1а Грозный. Хоьший гIород укх деношка Старопромысловски районе «Березка» яхача тиклина юлле хьалйоаллача 140 моттиг йолча № 100 йолча берий беш а. Эггара з1аммаг1а б1арахта из сов1ат кийчдаьраш СМУ-8 г1ишлоштъераш. Берий беш бола бе йолаеллача хьалхарча дийнахь дешо дика в1аштIехьбаьккхаб ухьна болх. Коллектива юкъера дукхаг1а бола болхлой медицински педагогически образовани йолаш ба. Х1аьта берий беша заведующи йолча В. Е. Даланао педагогически балха 20 шу стаж я.

СУРТА Т1А: керда хьалъечча берий беша здани, х1аьта цу чу далаш йола бераши (аьзашта хий тохаш да уж).

С. ХАКИЕВА суртех.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ СЕМИНАР

Самердийнахь КПСС Ачхой-Мартана райкоме юкхьаннерча партийни организацей секретарий семинар хилар. Укхаза гулбеннараша шиъ доклад йир.

«КПСС XXIV съезда материалий Iомаераха пуьпа дукхадеш партийни организацешта хьалхара латтача декхарехь» доклад йир парте райкома агитацеи пропаганда отдела заведующе Ш. Х. Эдильсултанова, «Района юкхьанерча партийни организацешта хьалхашка социалистически дисциплина кхочашъярехь» доклад йир района прокурора А. В. Галуева, «Кагирхошта юкъе беш бола оборонно-массови спортивни болх тоабара парторганизацешта хьалхашка латтача декхарех» ер района военкома А. А. Станкевичо из доклад.

Съезда материалаш каза юкъе йоаржара опыт д1а-кха эшаш кхьамаьлаш йир шига «Самашкинский» совхоза парткома секретара В. В. Смирнова, консервни завода юкхьанцерче парторганизаце секретара Н. А. Астеребикова, кхычар.

С. СУЛТАНГИРЕЕВ.

ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ЛОРАЕШ

ДЕКХАРА ТЕШАМЕ ВОЛАШ

Гор. Грозне чухча г1улакхий Старопромысловски отделе болх беш ва милице сержант Милюхин Василий Васильевич. Эггара хьалха цунна кийсевшначун а эггара хьалха цунца къамьлаш деавчун а ч1оаг1а безам т1ебоддаш дег чу вужаш ва из. Тешаме, культурни, сабаре, ц1ена дог-уйла долаш саг ва из.

1965 шера вехав Милюкин Василий Васильевич милице балха. Милице балха валехьа Советски Эскаре г1улакх деш, Ростовски областа шахте проходчикалла болх беш хиннав. Цу дерригача хдлача балдаша новкъостал даьд кунна атта йоаца общественни порядок лорачун професси Iомае.

Шийх лаьца дукха зувна догдоаг1аш вар Василий Васильевич. Цун дика мел дола г1улакхаш цун новкъосташкарен отдела кулгалхошкарен да деза хул.

Дика г1улакх дарах республике чурча г1улакхий министрен отдела кулгалхошкн денна 8 сов1а дa цун. Милицейни денала эггара доккхаг1долча сов1ато — «Милице отличник» яхача знако кхача а йоаг1аш сийрдаьккхай цун формеки китель.

«Шийх декхараш дика кхочашду вои, В. В. Милюхина. Общественни порядок лелхерашца принципиальни ва. Маларшт1ехдаькхан кагий хулиганех лелаьдаш б1аь гарта саг ва из цо ше отделе воалавьь. Дисциплина йолаш, ц1енеш формаг1ен барахьа дукхалеш ва. Политически кхетам лакха ба. Хьинаре дикъа лоаш шоай коллектива общественни вахаре», — яшта я цунна отделе кулгалхоша ения характеристика.

Бакъдар аьлча, ба а ба дукла Василий Васильевича хьалийца зуламхой.

Ераш да х1ара денна беча балха т1а цунна кераг1дийнавача дукхача дикача г1улакхех цхьадараш:

— Цхьа, из хьожаш волча участие — Пролетбата ц1ераг1та культура Ц1аг1а хаьхараш долча хана дукхаха нах в1ашаг1латаш моттиг кийсенний. Малар мелла вола массехк з1амига саг хабьха урсаш бе а доахкаш кагийча наха етташ хиннаб. Чов яра кхерам шийна т1алаттаwexьа в, милице сержанта В. В. Милюхина в1ашхаг1къоастабьь летараш, х1аьта из дов г1оттадьраш аьа а хийла, партаре урсаш хьадаьвад. Денал долаш шаь ле девар фуз ховш хилари, къонахчал гойтадьт Милюхина чурча г1улакхий министре приказаг1а сов1ат деннад.

Х1аьта цхьаьлха цхьа дика г1улакх ер да.

— Цхьан 1аи бийсаина зуламхоша таке ч1ега боха а бь, чу чуре продукташа лотерейни билеташи хехьад. Малаш ба на хоаш бола зуламхой хьалахара оарцаг1ьаькхай чурча г1улакхий Старопромысловски отдела еррига личин состав. Общественносте юкъе дика ахтие йолаш, районе баха нах дика бовзаш волча милице сержанта гучадаьннаь з1амаш бийьараш кхуяш боаг1а хаьа нах хилер. Лер керда йолча тий нах хилер... хана тувла па йолийташ т1акхерах цун в1аштIехьдаьнинад дегабуам бераш бокъонца хьагучбахе а парга мукIарак дайта е.

Уж да милице сержанта, милице отличника Василий Васильевич Милюхина х1ара деннарча вахаререн балха т1арен алхха массехк дика г1улакх.

Советски милице 53 шу дизара сийла лелаьча социалистически яхье толамаш лахарах чурча г1улакхий Старопромысловски отдела милице сержанте В. В. Милюхина 1970 шера Нохч - Г1алг1ай МВД дикаг1а вола милиционер лаьрхIав.

Б. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
Нохч - Г1алг1ай АССР МВД

Кузиков Юрий—РСФСР чемпион

Грознески шахматни клубе кхойтталаг1ча турапа чакхъьаьр эрсий шашкех ловзаре. РСФСР чемпионат. Турнира ... х1аме йола т1еххьара тур хиннача дийнахь, хьалха латтиа берий шашист лоаммие з1анитача ... лукхе нах гулбенабар. СССР мастералла кандидат вола В. Ильин (г. Свердловск) ч1оаг1а дукхьаьэттар турнире хьалхарча моттигерча Ю. Кузиковна (г. Горький). Уж шиъ цхьаккха а кот ца воалаш лейзар. Цу тайпара ... а. кот ца воалаш лейзар СССР спорта мастераш Э. Цуперман Л. Портнойи (г. Горький): гроссмейстер Н. Абациева спорта мастер Т. Шикульник (г. Таганрог).

Яхьйй т1еххьарча дийнахь а тулам бовнккабалазар вай республика спортсменашка. О. Нелепина ... Саратоверча О. Кабейкова, А. Малин—П. Дашкова (г. Егорьевск), Н. Арутюнов — В. Акимова (г. Таганрог), С. Пашаева — Н. Сотникова (Краснодарский край). Цхьаниха а кот ца воалаш лейзар В. Гаддулаев, Л. Макаров, А. Григорьев.

Цу тайпара, турнире хьалхара моттиг ... кхача а ца эшача математикан кибернетикан г. Горьерча Iилма - тохкама институте воккхаг1а волча Iилман болхлочо Ю. Кузикова. Цун 9.5 очко я. Шоллаг1ча моттиге да г. Горькера М. Юдин, кхоалаг1а — Москвера гроссмейстер Н. Абациев.

Чемпионат торжественно д1акъовлача дийнахь кертерча судехочо М. Жаворонкова (г. Грозный) д1акхайкайир цхьашка д1акъа лаьцача 100 спортсмена результаташ. Цул т1ехьаг1а лаьрх1а йола махье сов1аташ делар ...

В. ЖУК - ТРИППОЛИТОВ.

Къонахчал, майрал

Малаш ца хоьш вола зуламхо «Юность» яхача кинотеатре юкъе чура дича йочкьадар дукъа телефон - автомат йоха а ь, ведда д1аваьа. Сиза оарцаг1а а ваьнна милиционера З. А. Никаева чекхдаьла г1уламаш бахьан долаш воацца хана зуламхо лацаьцав.

Из кхина кхиннар хаккъе судо чувоаллаш жисха 4 шу за теза вехе граждании Мордутович.

Зуламхо сихен гоьвен хьалайаьн милиционера З. А. Никаевна Нохч - Г1алг1ай АССР чурча г1улакхий министра приказаг1а ачхи прими енней.

* * *

Малаш ба ца хоаш вола кхо зуламхо ц1аг1ара х1амаш яхьа дехаьа бийсане город Грозне вехача граждание Д. ц1аг1а чуйиннав. Фусам да зуламхой хьалхьеце г1ертача хана цунна мертех, юкъе т1а х1ама техе чов е ь, бейдан д1абехаб. Зуламхой лаца оарцаг1ьаьккхай республикерча МВД горрайорганий еррига нарад. Зуламхой лаьра цу сахьате т1а е кхийна, милице воккхаг1волча лейтенанта Г. П. Токарева, дукха ха ялалехьа хьалайцаб уж. Зуламхой х1ама уголовни бехктохаме оазаш ба.

Денал, къонахчал, майрал гойтарах милице воккхаг1волча лейтенанта Г. П. Токаревна республике чурча г1улакхий министре приказаг1а сов1ат деннад.

* * *

Грознески аэропорта районе зуламхоеш 3 саг граждание П. бийтта а ийтта бозда бенна хиннаб. Милице сержант нох. У. Идрисевн аэропорта болалойн сиза оарцаг1оввлар бахьан долаш беррига зуламхой хьалийцаб. Хьалуцецача хана юпа лата а кийче болаш хиннеб уж. Зуламхой х1ама уголовни бехктохаме оазаш ба.

Зуламхой лаьлуцече хана денал, къонахчал, майрал гойтарах милице сержанта Идрисов Iусмане, Ленински РОВД милиционера Нохч - Г1алг1ай АССР чурча г1улакхий министра приказаг1а Сийлен грамота енней.

Д. БОРИСОВ.

ДУНЕ ЦХЬАН К1ИРАГ1А

ХАЛКЪИЙ КХЕРАМЗЛЕН Г1УЛАКХА

Дунен халкъашта юкъерча шеррача общественносто ч1оаг1а уйла т1аяхийта юкъ Тбилисе къамьл дича хана КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева хьаккхайкаьь Центральни Европера терзашкара низаши тераши к1езигдара дешах йола советски предложенеш. «Патриот» яхача индийски газета, масала, «дунен халкъашта юкъера г1улакхаш уйхайденача хьала т1а оттадарен керда т1оли хилара кхерам з1абаккхарех даькъе д1ахо лоарх1еме г1а баккхаш» а довзх1аш мех бу Л. И. Брежнева дарча къамьла. Керда советски инициатива д1а-юха а зийш чувйина юкъ малхбузехьарча дипломаташтеи правительственни деятелаштеи юкъе а Франс Пресс агентства беча хоамаг1а, экономически проблемаш юкъа аьнна Париже гулбеннача малхбузенехропейски пхе мехка кхыча мехкашарча г1улакхий министраша а иштта бийцaо «Центральни Европера терзашара низаши тераши к1езигдара хьакъехьа переговораш д1айоладаре Л. И. Брежнева бай т1ахьехам». Агентства белгалдоаккх, цу хана пар «Л. И. Брежнева инициативана шоаш раьза хилар хьакхайкадаь» а «дикача г1улакха юхьаг» сакна из лаьрх1а а хилар.

Цу хана кхыметтал США правительства а мукIарал де дийзар, керла советски предложени бокхача лоарх1аме хилара. Пачхьалкхен департамента вакало хьакхайкадаьд, из лаьрхIа Iомаеш хилар.

Советски предложенеш дерригача дунен т1а хьаллюшаши къоабалъеш я тайп - тайпара общественни строеш йолчи пачхьалкхенашта юкъера г1улакхаш вай мехко наслаза а машаре лахара принципий лерда т1а лелаедаьь хувцалургболаш бола из никъ баьхбар КПСС XXIV съездо а. Из бовзийтен лоарх1амех хилар д1айийза а хьехьекхар Канада премьер - министра П. Э. Трюдое х1анз Советски Союзе вена визито а.

Корта болаш а д1оттаг1ал т1аьа переговораш яр бахьан долаш Москве кулгаш яздаьд консультацей хьакъехьарча советско -канадски протоколa. Советско-французски протоколал т1ехьаг1а из цу тайпара шоллаг1а документ да кхыча общественни системах болча мехкаца оттадаь. Протокола т1а оттадаьд юкъ-юкъе в1ашаг1беттабалара кьаькъаце дунен халкъашта юкъерча лоархIамерча проблемайн шин оаг1орахьарча г1уланхех долча дешайн хьакъехьа еш йола консультацеш шеръелгея к1оаргъелтeя.

МИЛЛИОНИЙ ОАЗ

Дикъ дийнахь ц1ена дог-уйла долаш болча нахьа уйлаш социалистически Венгре столицагахьа Будапештагахьа йийрза лаьттар. Укхаза гулбеннабар 124 мехкарча машара т1ехьарча къовсамхой сийлахь-доккхача эскара векалаш. Иштта дукха векалаш в1ашаг1кхийтта форум машара т1ехьарча болама исторена х1анзалца яйзаца. Дерригдувен Машара Совета будапештски Ассамблей делегаташе хьамалаш дора дунен халкъашта юкъерча 30 сорг1ча къамий 200 организацей ц1ераг1а.

1969 шера беранески Ассамблей хиначул т1ехьаг1а д1аяхача юкъаг1а шоаш чакхдаьхача г1улакхий итогаш еш шоаш болиш, машара т1ехьа латтарий турра белгалдаккхе йиш хилар, шоай боламо доккхий толамаш лакхалгa, къовсамхой мугIараш дийба а цар авторитет лакхьанна а хилар. Машари къамий лоIами бахьан халкъаша лоаттабеча къовсаме лоархIаме дакъа лацар ха в1ашаг1кхийттача Штаташта шоашта чухьа американски правительства агрессиви политикана дукъала активни болам шерра баржар, Индокитая чалчьий бакъ г1улакх дерригача дунен т1а т1а т1а ч1ог1ч1аг1а хьаллоаш хилар.

Ч1оаг1а легаш г1оздаьнен массена а раьза волаши Будапеште т1аиййар машар, къамий лоIам бахьан долаш, империализмапен т1емах дукъала лоаттабеча къовсаме шоай низаш в1ашаг1тохаре дерригa халкъеш, дина уйла йолаш бола беррига наз т1аххьехаш йола манифест. Цул совг1а, къоабалйир Индокитая халкъий къовсамашарча солидарноста хьакъехьарча, Таргарча Малхбоалеперча г1улакхий хьакъехьарча, Европерча коллективни кхерамзлен хьакъехьарча къьаьст - къьастача дешаехи дунен халкъашта юкъерча вахаpа кхыча актуальни проблемаехи йола массехк лоархIаме резолюци.

Машара т1ехьарча къовсамхой форуме дакъа лаьцараша раьза хинна бакъдир кхерамзлен цхьана г1улакхаш деладарен дешаех лаьца еррига Европа юкъара совещани гулъяра идея Европа халкъаша меттел, машар лоаттабарен ч1оаг1барен хьашташ деза долен мел бараша а т1а - т1а дукхаг1а кхетадеш хьалхоаш хилар.

Ц1АЬКХА А КАПИТАЛА Х1АМА ТОХАР

Прогрессиви эргалонаш яра дакъъера шийн программа кхочашъеча юкъаг1а кхы цхьаьккха а лоархIаме цхьа решени т1ейийхай Инде правительства. Дела непатехьа арадаьккхача президентски декрета т1а хьаккхайкадаьд, еррига а лаьрхIача 2.400 миллион руле маьха капитал а йолаш йола 64 индийски 42 кхыча мехкийн страховой компанеш пачхьалкхен т1ахьожама к1ал йолаш хилар. Мехкарча дерригаеи страховой г1улакха национализаци ярах йола законопроект х1инз эггара хьалха хулача парламента сессе д1ачуургья.

Из г1улакх боккха экономически политически лоархIама болаш да. Прогрессиви индийски кепайоазоно белгалдоаккх, экономика дакъера пачхьалкхен позицеш цо ч1оаг1ьеш мехкара вахйта ц1аахарца лоаттабеча къовсаме цунах эффективни средство хург1олаш хилар. «Индира Ганде правительства, — язду «Нешнл геральд» яхача газето, — кхы цхьаькхе а лоархIаме цхьа г1а баьккхаб Индийски къонгресе яхача парте бомбейски съездо ч1оаг1ъь цгт нуьнтах латташ йола программа кхочашъярга бодача новкъа г1олла».

Страховой г1улакха национализаци яра хьакъехьа правительства яьча решенеи ч1оаг1а дукъалдаьлар Индера дерригa реакционни низаш. Цхьабакъда, х1ана могарташ царна бацаштa национализаци лоттa т1ехьаг1а в1аштIехьа цар яз къаьлар сенна йола ч1оаг1а оппозиции в1ашаг1тоха. Цу хана, шун доалахьа цу доле х1ама д1адоенкхерга яхьи шоашкара хьадага а лувлаш дукхача хабарашна кхера а ба, ахархойн кагий хьалхаделарш шоадонхье бахе а парламентерча шоай ч1оаг1ача позицех кот г1оргolга е еш, И. Ганде правительство д1анхица а дага хилнадар аьттехьара низаш.

Цхьабакъда, индийски халкъо кхетайир реакце б1еха уйлаш. Дукха за йолаш хиннача парламентски хоржамашка до меттаюаг1арг1олъча йоккхаш эшайир монополисташа, хьалха хинначи кинзаша, х1аьта иштта Малхбузехьарча империалисташа шоаш хьаллоалаш хиларах нов г1ортала еш хиннача аьттехьарча партей союз, прогрессиви низий йоккха котало яьккхар. Из бахьан долаш торо хилар Индира Ганде правительства программа кхочашъярга лаьгаш т1а керда г1а баьккха.

ЛАОСА ПАТРИОТИЙ ТОЛАМАШ

Лаоса патриотически низаша керда лоархIаме толамаш яхана шоай лаьхе мукъаяккхар дукъа лоаттабеча къовсаме. Американски авиаце мехка к1арьь чуттан бомбаш йоллашехьа а, лаосски патриоташа йоккхий котало наш кхай стратегически г1улакхашка лаьдача лоархIаме йолча Боловен яхача плато. Патриотически фронта б1уво 10 мае шаш болаш х1ама а тeха хьалийна город Хуахонг — Къулбехьан Лаосера юкхсайха моаетаг1чун ч1оаг1алер пункт. Шиш к1ираг1а баьнча т1ем т1а чуийтай 6 самолетти вертолетти, т1ена юкъера бокхаб моастаг1чун 1000 гарта салтий. Iаланата дукха т1ена г1ире хьалхаделир.

Патриотий йонадача котало дикка х1ама техеб Йиндокитая цу районера агресси шерье лаьрх1аче американо - сайгонски планаша. Укх шера феврале - марте дукхьаьл уккхаза г1олла шерра моттиг д1алоацаш чу ма еиаерй Женевски соглашенеш Лаоса нейтралитета толхаьо йола американо - сайгонски вастапана.

Франс Пресс агентства белгадоаккх, патриоташа мукъаьккхача Iоронг Хуахонге самолеташ г1увтта - 1охувша йоккха полоса хилар. Иштта цига хиннай ЦРУ кхьа хьаьа ах вари болха чу а волаш йола США Центральни разведывательни управлене лоархIаме база а. Кхетадеш да, цу стратегически ч1оаг1алон пунктах американо - сайгонски интервенций агрессиви планаш ц1ехкаштта ватаь хилар.

Т1ем т1а моастаг1чоа х1амаш а еттане, лаосски патриоташа цунна цхьана т1аг1ертта къовсам лоаттабу политически средствашца мехка машар юхаоттабар дукъа. Индокитая халкъаша ч1оаг1а могаю лаосски проблема машара хьакъьаца къоастара хьакъехьа кхы т1а а предложенеш сенача Лаоса Патриотически фронта керда лоархIаме инициатива. Эггара хьалха боаккха г1а а лоархIеш цу предложенеша оттадаьд Лаосера США интервенции агрессии совсаега. Д1ахо США-с чуетта бомбаш сацийтачул т1ехьаг1а Лаосе цу-сахьате сонарга т1ом, х1аьта цу г1улакхьца хьацит долаш йолча лаосски оаг1онаша дувцарг1а хана йола коалиционни правительство в1ашаг1йоллара дола дош.

«Патет - Лао оаз» яхача радио комментарешка йоах, патриотически низий кулгалхочо принца Суфанувонга дукха за йолаш б1аьха а шийн къаьетта викал вахийтав Лаоса столице Вьентьяне керла машара предложенеш принцета Суванна Фумага д1алла.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

ХАОТТАМ

Тахан республика г1одлен Грознен хувцалуш моркаш а йолаш, дукхаг1ча дакъе йоачан а йолаш, малхбузехьара г1аьххьача боарамe мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике г1олла 23 — 28, Грозне 26 — 28 градус йоахал йолаш хила а тарлу. Кхойнен ломмен к1аьаг-дукха, цхьаза новаг1о моркаш а йолаш, дукхаг1ча дакъе йоачан а йолаш, хьаьа лостам боашаш, г1аьххьача боарамe мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 11—16, денешка 24 — 29 градус йоахал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувг1а

26 мае.

ТЕЛЕВИДЕНИ:

17.10 — Верашта. «Петь—чарьцы» яха «Стремянки Макарова» будкаж кинета дьлараэ яхе мультипликационни фильмаш. 17.30 — Мандалени ... университет. Хьаьтай общественни фондан дег1аяхьара а советски халкъа хьал-тоол лакхьяво болча цар лоарх1аме а хьакъехьа КПСС XXIV съезд. 18.00 — Керда хераш. 18.05 — Чехословацки телевидение программа. 19.30 — Телевизиони керда хераш (г1алг1ай: эрсий меттала). 19.40 — Шоана: берши. 19.50 — Дунен халкъашта юкъера обзорени. 20.00 — «Дезала мраз»: яхе художественни фильм. 21.30 — Чехословаке искусства мастерий концерт. 22.00 — Социализма хуье. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий»; «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Нохч-Г1алг1ай эстрадий концерт (г1алг1ай меттала). 9.00— Москва. 16.00—Передачай программа. 16.05 — КПСС XXIV-ча съезда соцдмаш кхочашде. КПСС Шелковской райкома секретара Самарсие къамьла (эрсий меттала). 16.35 — Ашараш. 16.45 — Пятилетка хьалхара шу. Промышленноста болхлоите (нохчий меттала). 17.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.15 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Москва. 18.10 — Кхьаьнгeне из в1ашаг1кхийтта т1ехьаг1а ... концерт. (Эрсий меттала). 18.40 — Москва.

РАДИО:

6.30 — Юрте 1уйре. (эрсий меттала)

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урамa, (11 2-г1а этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-00; редактора зам.—3-39-11; жоьпалла секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культурин, промышленносте отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; кехаташ отделеи бухгалтерии — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцин проспект, 7/34.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типографии из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.

СФ02330. Заказ № 4994.